

Workshop om kommuneplanen: Barn og unges kommunestyre (BUK) og Ungdomsrådet

Oppsummering

Av TINCR og Prosessarbeid

Innhold

Del 1: Om arbeidet	3
Proessen rundt kommuneplanen	3
Om denne workshopen	4
Arbeidsform	5
Del 2: Tilbakemeldinger fra barn og unge	6
Innspill fra BUK	6
Innspill fra ungdomsrådet	7
Oppsummering på tvers	8
Råd til politikere	10
Del 3: Vedlegg	11
Fritekstsvar	11
Presentasjon av overordnet målstruktur	16

Del 1: Om arbeidet

Proessen rundt kommuneplanen

I slutten av oktober 2021 skal kommunestyret i Nittedal behandle overordnede styringsmål for kommuneplanen som skal vedtas i 2022. Et sentralt spørsmål er hvordan FNs bærekraftsmål kan innlemmes i styringen av kommunen.

Administrasjonen har våren 2021 gjennomført en bred og involverende medvirkningsprosess. På bakgrunn av innspillene som er kommet er det nå utarbeidet et førsteutkast til målstruktur, som inneholder:

- **Målbilde:** En beskrivelse av hvordan det er å være innbygger i Nittedal i 2035: Det er godt og engasjerende å bo her, og lett å leve miljøvennlig.
- **Satsingsområder:** Tre prioriterte område det skal jobbes innenfor for å realisere målbildet: Klima og miljø, livskvalitet hele livet, fremtiden skapes sammen.
- **Hovedmål – basert på FNs bærekraftsmål:** De viktigste målene for de tre ulike satsingsområdene, med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål.
- **Delmål:** Underordnede mål som inngår i et hovedmål. Konkret og avgrenset.

Strukturen er visualisert i form av et tre, inspirert av det gamle treet Bølereika som ligger sør i Nittedal. Trekronen er laget med utgangspunkt i kartet over Nittedal kommune.

Utkastet til målstruktur legges først fram for råd og utvalg, før det skal behandles som delsak av formannskapet og kommunestyret i slutten av oktober 2021. Rådmannen ber da kommunestyret om å gi "sin tilslutning til at forslag til overordnet målstruktur og langsiktig arealstrategi legges til grunn for videre arbeid med forslag til kommuneplan 2022 – 2035."

Workshopen med BUK og Ungdomsrådet 27. september 2021 er en del av denne prosessen. Denne rapporten oppsummerer hovedtrekkene fra workshopen.

Rapporten består av tre deler:

- Del 1 handler om konteksten workshopen foregikk i.
- Del 2 oppsummerer hovedtrekkene fra workshopen 27. september 2021.
- Del 3 inneholder vedlegg med detaljerte innspill på workshopen 27. september 2021 samt presentasjon som ble holdt.

[Se også kommunens nettside for sammendrag av de ulike medvirkningsaktivitetene.](#)

Om denne workshopen

BUK består av to deltakere fra hver av de ni kommunale skolene i Nittedal, med til sammen 18 deltakere fra 5. til 9. klasse. Ungdomsrådet består av 12 medlemmer fra hele kommunen i alderen 15 til 19 år. Både BUK og Ungdomsrådet ønsker å være involvert og ha direkte påvirkning på hvordan fremtiden i Nittedal kommune skal være. Barn og ungdommer har tidligere blitt involvert i arbeidet med kommuneplanen gjennom spørreundersøkelse på skolene. De har også gitt innspill på ungdomsrådsmøtet 28. april 2021. Der ble det vedtatt å ha en egen workshop med barn og unge om kommuneplanen, og denne workshopen er en oppfølging av dette vedtaket.

Målene med denne workshopen var å

- sikre reell medvirkning og påvirkning på arbeidet med kommuneplanen fra barn og unge
- øke kvaliteten på arbeidet som er gjort så med langt innspillene som kommer fra deltakerne
- gi BUK og Ungdomsrådet et best mulig grunnlag for å gjøre vedtak på slutten av workshopen

Det var 17 deltakere fra BUK og syv deltakere fra ungdomsrådet med på workshopen, som ble gjennomført fysisk på Flammen. I tillegg var tre ansatte i kommuneadministrasjonen til stede, samt to eksterne prosessledere fra Prosessarbeid og Tinkr. Rapporten er skrevet av oss, og speiler våre observasjoner.

Arbeidsform

På starten av workshopen gikk arealplanlegger Kjersti Gakkestad gjennom hva en kommuneplan er, og forklarte de viktigste punktene i målstrukturen (presentasjonen ligger som vedlegg til denne rapporten). Fra før hadde Ungdomsrådet fått tilsendt saksframlegget og måldokumentet fra rådmannen i sin helhet, mens BUK hadde fått en noe forenklet versjon.

Deretter delte BUK og ungdomsrådet seg opp i to, og jobbet hver for seg med å gå gjennom, diskutere og gi tilbakemelding på de ulike delene av målstrukturen. Dette foregikk ved at innholdet i målstrukturen var hengt opp på plakater. Deltakerne gikk gruppevis rundt og hengte opp emojis som symboliserte hva de mente, eller skrev ned konkrete innspill på lapper.

De ble spesielt oppfordret til å snakke om spørsmålene:

- Hva er lett å forstå?
- Hva er vanskelig å forstå?
- Hva er spesielt viktig?
- Hva er du enig i?
- Hva er du uenig i?
- Er det noe du savner?
- Har du forslag til hvordan noe av dette kan gjøres bedre?

Etterpå gikk vi gjennom innspillene i plenum, fikk utfyllende kommentarer og diskuterte dem. Til slutt gav hver deltaker sine meninger anonymt og individuelt gjennom et digitalt verktøy.

Del 2: Tilbakemeldinger fra barn og unge

Innspill fra BUK

Å jobbe med et målhierarki som dette er en utfordrende øvelse for de fleste. Innholdet er tekstlig krevende og forutsetter en forståelse for hva en kommuneplan er og hva den skal brukes til. Det å se inn i fremtiden og tenke seg hvilken kommune man ønsker å bo i 15 år frem i tid er vanskelig for voksne, og nærmest umulig for barn og unge på 10 til 15 år. Tilbakemeldingene bør sees i lys av dette. Det er i stor grad de umiddelbare opplevelsene av hva som må håndteres her og nå som er viktigst for deltakerne i denne aldersgruppen.

Vi gikk ikke nærmere inn på delmålene i prosessen i BUK, da det var nok å gjøre seg kjent med satsingsområder og hovedmål. I all hovedsak var tilbakemeldingene fra BUK at de var enige i både innhold og innretning. De opplevde at både målbidde, satsingsområder og hovedmål var i tråd med det de selv vurderte som viktig og riktig å rette oppmerksomheten mot.

Av saker de løftet som de ønsket skulle få mer oppmerksomhet var det helse, og da særlig psykisk helse, som kom oftest opp. Flere gav uttrykk for at de ikke var tilfreds med tilbudet og oppmerksomheten dette får i dag, og at dette er noe som må håndteres bedre. Det ble ønsket flere helsesykepleiere, mer kompetanse hos lærerne, større aksept og forståelse for psykiske problemer i samfunnet, bedre oppfølging av barn og familier med utfordringer mm.

Det ble også presisert at det er viktig med et godt fritidstilbud i hele kommunen. I dag er det deler av kommunen der det ikke finnes et godt tilbud, særlig i feriene.

På området «det er engasjerende å bo i Nittedal» var det flere som etterlyste større engasjement rundt politisk arbeid, særlig blant unge.

På området «Livskvalitet hele livet» var det flere som tok opp behovet for innføringsklasser for innvandrere, slik at de lettere kan lære seg språk.

Innspill fra ungdomsrådet

Ungdomsrådet kom med mange konkrete tilbakemeldinger på arbeidet som er gjort, både ved å løfte fram hva som var bra og gi innspill på hva som var vanskelig å forstå eller hva som manglet. En utfordring ungdomsrådet adresserte er at arbeidet på dette tidspunktet er noe overordnet og generelt. Dette gjør det vanskelig å være uenig i, og det er ikke helt lett å se for seg hvordan målene skal omsettes til praksis.

I likhet med BUK, ønsket Ungdomsrådet å gå videre med forslaget til overordnet målstruktur. At klima og miljø er høyt prioritert både i satsingsområder, mål og delmål ble trukket fram som spesielt viktig og bra.

En annen overordnet tilbakemelding var at barn og unge i større grad bør løftes fram som en egen målgruppe. Nå ligger barn og unge inn under målgruppen "innbyggere", noe ungdomsrådet mener fort kan assosieres med den voksne delen av befolkningen. Oppfordringen var klar: "Fremhev barn og ungdom! Disse er fremtiden (..)"

Når det gjelder FNs bærekraftsmål har Nittedal kommune i løpet av medvirkningsprosessen valgt ut fem av de 17 målene som ekstra viktige. Ungdomsrådet var opptatt av at man likevel ikke må glemme de andre 12 andre bærekraftsmålene. De ønsker at dette i større grad komme fram i fremstillingen av målstrukturen.

Også Ungdomsrådet vil ha sterkere fokus på psykisk helse, både i mål og delmål. Noen av innspillene som kom inn er at det psykiske helsetilbudet i kommunen må forbedres for at de uttalte målene skal nås, for eksempel gjennom bedre tilbud om helsesykepleiere eller andre med relevant kompetanse på skolene.

Det kom flere konkrete innspill til hvordan målbildet "Det er godt å bo i Nittedal" kan gjennomføres i praksis: "Tenk gjerne mer på parker, sett flere benker - lag møteplasser ute", og "sosiale møteplasser - bygg utendørs treningsaktiviteter/stativ" var noen av forslagene som kom. Transport var også et tema som engasjerte, og viktigheten av et bredt kollektivtilbud ble understreket.

Det kom mange tilbakemeldinger på at visualiseringen med eika var god, og at det var lett å forstå innholdet i målbildet. Ungdomsrådet var også tydelig på at språket i mål og delmål kan forenkles mer. Det kom spesielt en oppfordring om at målformuleringen om klima bør gjøres enklere og tydeligere.

Til slutt gjorde ungdomsrådet sitt vedtak, som følger måldokumentet videre gjennom den politiske prosessen: «Ungdomsrådet har ingen innvendinger til den overordnede målstrukturen. Ungdomsrådet vil framheve at klimahensyn må ligge sentralt i alle beslutninger. Psykisk helse og inkludering må få større plass enn det har i mål og delmål nå. Barn og unge har for liten plass i målbildet, og bør være en egen målgruppe i tillegg til innbyggere. Det miljøvennlige transporttilbudet må

samsvare med innbyggernes transportbehov i hele kommunen. Et enklere språk i mål, delmål og målbilde vil gjøre det lettere for alle å forstå hva det betyr.»

Oppsummering på tvers

Etter å ha jobbet gruppevis og i plenum med innholdet, tok alle medlemmene i BUK og ungdomsrådet stilling til det de hadde gått gjennom. Her bør det nevnes at BUK ikke gikk inn i delmålene underveis i workshopen, og i så måte ikke hadde samme forutsetninger som ungdomsrådet for å svare.

På skalaen 1-5, der 1 betyr "helt uenig" og 5 "helt enig", endte resultatet på øvre halvdel av skalaen – med noe variasjon.

Deltakerne var

- i stor grad enige i at de tre hovedmålene er bra, de fikk alle en score på 4,1
- delvis enige i at delmålene dekker det som er viktig, her varierte svarene fra 2,8-3,1
- ganske enige i at hovedmål og delmål er lette å forstå, her lå svarene på 3,3 og 3,4

Klima og Miljø

Livskvalitet hele livet

Fremtiden skapes sammen

Råd til politikerne

På det åpne spørsmålet om det er noe du ikke er fornøyd med eller savner, var fokuset på psykisk helse det som gikk mest igjen.

Til slutt gav de innspill på hva politikerne bør huske ekstra godt på framover. En tydelig oppfordring var å bruke de ungen sine stemmer, lytte til deres meninger og vise at de har blitt tatt hensyn til. Et annet tydelig råd var at miljø og klima er viktig: Tar vi ikke drastiske klimatiltak nå, er det for sent.

Alle svarene og rådene kan, og bør, leses i sin helhet i vedleggene.

Drammen, 1. oktober 2021

Målfrid Jordet Ågotnes
Prosessarbeid AS

Anders Wengen
Tinkr AS

Del 3: Vedlegg

Fritekstsvar

Er det noe du ikke er fornøyd med, eller savner, i det du har sett i dag?

Finans/økonomi

Savner oppmerksomhet på mental helse!

Nei.

Nei

Nei

Mental helse

Bedre psykisk help

Det burde vært mer fokus på psykisk helse.

Fritidsaktiviteter

viktig å fokusere på inkludering og skolemiljø - UNICEF rapporten viser nødvendigheten av dette.

Nei.

Prioriteringer av barn og ungdoms psykisk helse har blitt tatt med, men burde bli prioritert enda mer.

Tilbud for folk som kommer til Norge og dyrere bensin og diesel

Psykisk helse må bli mere snakket om på skolen og i bygda

Mindre transportbehovet

Burde være mer fokus på konkrete klimatiltak og øke generell forståelse for temaet

Nei

Utviklingen av fremtidig økonomi

Mer søkelys på psykisk helse. Engasjere barn i økonomi og tidlig læring om politikk og kjønnslegning

Mindre transportbehovet

Plast

Alt var egentlig veldig bra

Fritidsaktiviteter og psykisk helse

Energikilder

mental helse

høre på barns stemme

Ja

Usikker

Hva må politikerne huske ekstra godt på fremover?

Bruke de unge sine stemmer

Mental helse og klima

Klima og miljø

Mental helse

Lytte på oss

Høre på barn og unges meninger

Norges økonomi

At Corona kan ha gjort folk annerledes på mange måter

Psykisk helse, kjønnslegning og seksualitet, og tidlig lære om økonomi

De unge må få bestemme mer!!

Sosiale møteplasser. Barn og unges psykiske helse. Offentlig miljøvennlig transport

Å tenke spesielt på mennesker med dårlig psykisk helse

Miljø og klima er veldig viktig! Alle må også ha det bra og få gode tilbud.

Fritidsmiljø for barn i Nittedal

Klima og miljø

Ungdomsrådet må bli tatt mer til bruk.

Ungdomsrådet:)

At miljøproblemet ikke har forsvunnet i Covid-19 perioden men faktisk bare har blitt verre!

Bedre kollektivtilbud

Hva vi skal tjene penger på som ikke forurenser

Klima og miljø.

At hvis vi ikke tar drastiske klimatiltak nå, så er det for sent

Bedre kollektivtilbud

Kollektivtrafikk

Korona har gjort en stor påvirkning på både psykisk og fysisk helse

Ikke drive med korrupsjon

J

J

Politikere må bruke avsnittene ungdomsrådene har skrevet - og vise til at de har tatt hensyn

Så absolutt.

Usikker/ja

Ok

Presentasjon av overordnet målstruktur

Ved arealplanlegger Kjersti Gakkestad.

Hva gjør en kommune?

Behandle søknader
Lokaldemokrati
Kirker og kirkegårder
Barnevern
Lege/helsetjenester
Barnehager
Skoler
Brannvesen
Veier
Sjøppel
Bibliotek
Styre utviklingen
Fritidstilbud
Spesialtilbud
Sykehjem
Rent vann i springen
Sosialhjelp
Og mye mye mer....
Ta vare på naturen

- Alle bor i en kommune

For at kommunen skal kunne gi innbyggerne de tjenestene de trenger – har vi **mange planer** for de ulike tjenestene
- skoleplan, barnehageplan, boligplan, veiplaner, trafiksikkerhetsplan, plan for vann og avløp, klima- og energiplan .....

- Vi bruker de tjenestene som kommunen tilbyr hele livet

Men – vi må se på alt i en sammenheng

Kommuneplan

=

Alle planers mor

Kommuneplanen

- Hvordan skal vi ha det i framtida? – mål
- Hvordan skal vi komme dit?

Må være overordnet og generell, fordi den handler om hele kommunen

Hva har vi gjort så langt

Vi har jobbet masse med å gi så mange som mulig mulighet til å si det de mener

- En stor innbyggerundersøkelse
- En stor undersøkelse på skolene
- Arbeidsmøter med de som jobber i alle deler av kommunen
- Mange arbeidsmøter med politikerne
  - BUK og Ungdomsrådet i mai

Vi fortsetter med dette utover høsten (bl.a.barnetråkk)

Fra BUK

Hva er viktigst for dere at kommunen tenker på når de skal skrive ny kommuneplan?

- Trygghet
- Trivsel
- Ta vare på miljøet og naturen
- Inkludering
- Fornuftige budsjetter og investering
- Utdanning og skoler
- Fritidsaktiviteter og sosiale arealer

	POD 19 APRIL	Administrasjonens Workshop 11.3	Enbyggerundersøkelsen	Skole-involvering Barn og unge	Ungdomsrådet
1 Utrydde fattigdom					2
2 Utrydde sult				2(1)	
3 God helse og livskvalitet	1	1	1	1	1
4 GOD UTDANNING	1	1	1	1	1
5 Utvikling bærekraftige byer og lokalsamfunn				1	
6 Rent vann og gode sanitærforhold			1		1
7 Ren energi til alle					
8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst	2	2	1		
9 Industri, innovasjon og infrastruktur	2		2		
10 Mindre ulikhet					
11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn	1	1	1		2
12 Ansvarlig forbruk og produksjon				2	2
13 Stoppe klimaendringene	1	1	1	1	1
14 Livets kilder					
15 Livet på land				1	
16 Fred, rettferdighet og velfungerende inst			2		
17 Samarbeid	1	1	1	2	1

Forslag til de viktigste bærekraftsmålene for Nittedal kommune

Foreslår hvordan vi kan ordne målene våre

Målbilde:
Beskriver hvordan det er å bo og jobbe i Nittedal i 2035.

Satsingsområder:
Utvalgte områder vi jobber innenfor slik at målbildet blir virkelighet i 2035.

Hovedmål – basert på FNs bærekraftsmål:
Viser hva vi skal få til innenfor hvert av satsingsområdene.

Delmål:
Konkrete/tydelige mål innenfor hvert hovedmål.

Målbildet

- Det er **godt** å bo i Nittedal
- Det er **engasjerende** å bo i Nittedal
- Det er lett å leve **miljøvennlig** i Nittedal

Satsingsområder

1. Klima og miljø
2. Livskvalitet hele livet
3. Fremtiden skapes sammen

Satsingsområde 1 Klima og miljø

FNs bærekraftsmål 13: Stoppe klimaendringene
Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Hovedmål

Nittedal kommune når målet om redusert klimagassutslipp, forebygger negative konsekvenser av klimaendringer, og har bærekraftig areal- og ressursforvaltning

Kan også sies på denne måten

- Vi skal nå målet vårt om reduserte utslipp av klimagasser.
- Vi skal tilpasse oss endringene i klimaet, så vi reduserer sjansene for flom, skred og lignende.
- Vi skal ta vare og bruke områdene og ressursene våre på en sånn måte at vi får dekket våre behov uten at det går ut over de som skal bo her etter oss.

Satsingsområde 2 Livskvalitet hele livet

FNs bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet
Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Hovedmål

Nittedal sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder

*Kan også sies på denne måten:
Vi gjør det vi kan så alle skal ha så god helse og livskvalitet som mulig.*

Forts Livskvalitet hele livet

FNs bærekraftsmål 4: God utdanning
Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Hovedmål

Nittedal gir inkluderende, rettferdig og god utdanning, og alle innbyggere har muligheter for livslang læring

*Kan også sies på denne måten:
Vi skal gi alle rettferdig og god utdanning, og alle har mulighet til å lære hele livet.*

Forts Livskvalitet hele livet

FNs bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn
Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Hovedmål

I Nittedal er tettsteder og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

*Kan også sies på denne måten:
I Nittedal føler alle seg trygge og som del av fellesskapet, og trives på hjemstedet sitt. Stedene våre er miljøvennlige.*

Satsingsområde 3 Fremtiden skapes sammen

FNs bærekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene
Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Hovedmål

Kommunen løser sine oppgaver og når sine mål gjennom samarbeid og samskaping

*Kan også sies på denne måten:
Vi løser oppgavene våre og når målene våre sammen, ved at alle får være med å samarbeide og si sin mening*

